

WŁADYSŁAW
TATARKIEWICZ
(1886–1980)

Pamięć i wspomnienie

Edycję naukową materiałów źródłowych opracowali
RADOSŁAW KULINIAK, MARIUSZ PANDURA,
ŁUKASZ RATAJCZAK, JAN JAKUB TATARKIEWICZ

Kęty 2022
WYDAWNICTWO
MAREK DEREWIECKI

Władysław Tatarkiewicz (1886–1980). Pamięć i wspomnienie

- © 2022 by Jan Jakub Tatarkiewicz for the photographs and comments, and source texts by Władysław Tatarkiewicz and Jan Jakub Tatarkiewicz
© 2022 by Radosław Kuliniak, Mariusz Pandura and Łukasz Ratajczak for the introduction
© 2022 by Krzysztof Ingarden (photographs by Roman Witold Ingarden), Barbara Judkowiak (photographs by Izydora Dąmbska), Janusz Majewski (photographs by Zofia Nasierowska), Ewa Hering (photographs by Piotr Barącz), Andrzej Satel, Krzysztof Gierałtowski, Marek Suchorzewski, Elżbieta Skrzyńska, Polska Agencja Prasowa (photographs by Władysław Tatarkiewicz), Połączone Biblioteki WFiS UW, IFiS PAN i PTF, Narodowe Archiwum Cyfrowe w Warszawie, Andrew Smith Gallery, Tucson, AZ, USA (photographs by George W. Gardner) for the photographs

The license for this edition belongs to the Wydawnictwo Marek Derewiecki. All rights reserved

Wydanie pierwsze

Redaktorzy edycji naukowej: Radosław Kuliniak (Uniwersytet Wrocławski. Wydział Nauk Społecznych; ORCID: 0000-0002-0090-6609), Mariusz Pandura (Uniwersytet Wrocławski. Wydział Nauk Społecznych; ORCID: 0000-0001-5875-2705), Łukasz Ratajczak (Uniwersytet Warszawski. Biblioteka Uniwersytecka. Gabinet Rękopisów; ORCID: 0000-0003-4999-4002), Jan Jakub Tatarkiewicz

Recenzenci: prof. dr hab. Adam Grzebiński, prof. dr hab. Andrzej J. Noras,
dr hab. Ryszard Wiszniewski

Redakcja i korekta: Zespół

Skład tekstu, opracowanie graficzne i projekt obwoluty: Łukasz Derewiecki

Druk i oprawa: Oficyna Wydawnicza READ ME Sp. j.,
ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Rektora i Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego

Publikacja dofinansowana przez Stowarzyszenie Twórców dla Rzeczypospolitej

Publikacja dofinansowana z funduszu prywatnego Jana Jakuba Tatarkiewicza

Publikacja powstała w ramach badań prowadzonych w Centrum Badawczym Ingarden przy Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego

Zdjęcie na obwolutie pochodzi z Andrew Smith Gallery, Tucson, AZ, USA (Zdjęcie wykonał fotograf George W. Gardner, prawa licencyjne udzieliłi spadkobiercy)

ISBN 978-83-66941-35-9 (książka)

ISBN 978-83-66941-51-9 (e-book)

WYDAWNICTWO MAREK DEREWIECKI

ul. Szkotnia 29a, 32-650 Kęty

tel./fax (33) 8454149, 603931607

e-mail: wydawnictwo@derewiecki.pl

Księgarnia: www.derewiecki.pl

Dystrybucja: tel. 502637305

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	5
--------------------	---

I. KALENDARIUM ŻYCIA I TWÓRCZOŚCI WŁADYSŁAWA TATARKIEWICZA

Kalendarium życia i twórczości Władysława Tatarkiewicza (1886–1980) ...	11
---	----

II. LISTY

Listy Władysława Tatarkiewicza do Jana Tatarkiewicza z czasów II wojny światowej	129
---	-----

III. WIERSZE

Wiersze	163
---------------	-----

IV. TEKSTY

Nowe obrazy w Luwrze	173
Wspomnienie o tajnym nauczaniu 1939–1945	176
Etyczne podstawy rewindykacji i odszkodowań	181
Notatka o sobie	194
Ciekawość	199
Wielcy i bliscy	202
Przemówienie w Jabłonie z 21 lutego 1976	208

V. WSPOMNIENIA

Elżbieta Skrzyńska, <i>Wspomnienia o moim Stryju Władysławie Tatarkiewiczu</i>	215
Elżbieta Skrzyńska, <i>Prelekcja wygłoszona na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Gdańsku w roku 1981 lub 1982</i>	220
Janina Suchorzewska, <i>Miałem udane życie</i>	225
Marek Suchorzewski, <i>Wspomnienie o moim Dziadku Stryjecznym Profesorze Władysławie Tatarkiewiczu</i>	228
Jan Jakub Tatarkiewicz, <i>Władziu d***</i>	232
Andrzej Biernacki, <i>Władysław Tatarkiewicz – jakim go znałem</i>	236

VI. FOTOGRAFIE

Fotografie	245
Abstract	381
Indeks nazwisk	383

WPROWADZENIE

Od śmierci Władysława Tatarkiewicza, największego polskiego historyka filozofii XX wieku, mija czterdzieści dwa lata. Czas ten niestety nie został przez nas właściwie wykorzystany. Zapomnieliśmy o nim i innych, wspaniałych luminarzach naszej kultury, sztuki, estetyki i filozofii. Pozostawiane archiwalia wciąż zalegają w magazynach bibliotecznych. W tym czasie zaszło w polskiej filozofii kilka istotnych zmian. Nie udało się nam niestety postkomunistyczna rewolucja. Doszło raczej do utrwalenia w naszej pamięci niechlubnych postaci z tamtego okresu. Zamiast rozślawiać w świecie takich filozofów, jak Władysław Tatarkiewicz, Roman Witold Ingarden, Kazimierz Twardowski, Izydora Dąmbska, Maria i Stanisław Ossowsky, Tadeusz Kotarbiński i Kazimierz Ajdukiewicz, środowisko filozoficzne zachłysnęło się esejami osób, które zbudowały swoją naukową pozycję dzięki aktywnej działalności w komunistycznych strukturach i przy wsparciu partyjnych decydentów. Ich samych zaś wyniesiono i uczyniono autorytetami nie tylko na lokalnym gruncie, lecz także w szerokim świecie filozofii, amputując z pamięci niegodne miana filozofa postępowanie z czasów reżimu stalinowskiego. Stan ten trwa już zbyt długo. Wciąż składamy holdy postaciom, które mają na sumieniu wysoce kontrowersyjne działania, a zapominamy o prawdziwych luminarzach. W minionym czasie wielokrotnie próbowano zmienić bieg naszej historii filozofii, a wspomnianych myślicieli, na czele z Tatarkiewiczem, starano się wymazać ze zbiorowej pamięci. Zapomina się o *Historii filozofii* i *Historii estetyki*, dziełach które na trwale zapisały się również w światowej filozofii i estetyce. Konieczność zmiany tego stanu rzeczy wydaje się oczywista. Pierwsze kroki zostały już poczynione – niedawno ukazał się cykl trzech tomów powojennych *Dzienników* oraz tom pierwszy *Wykładów, brulionów i notatek z estetyki* Tatarkiewicza. Zostały one ocalone przez Łukasza Ratajczaka. Gdy zszedł on pewnego razu do jednego z magazynów archiwum, w którym pracował (Połączone Biblioteki WFiS UW, IFiS PAN i PTF), zauważył, że w zapadłym kącie magazynu, wśród rzeczy przeznaczonych do wyrzucenia znajdują się jakieś kartony. Postanowił zajrzeć do nich. Jakież musiało być jego zdumienie, gdy odkrył, że w owych kartonach zgromadzono 49 rękopiśmiennych diariuszy Tatarkiewicza i kilka zeszytów estetycznych. Tym samym bibliotekarz zdał sobie sprawę, że odkrył i ocalił niezwykle skarby polskiej kultury i filozofii.

Niniejsze przedsięwzięcie, a mianowicie edycja materiałów źródłowych, wpisuje się doskonale w typ działań, mający na celu przywrócenie pamięci o Tatarkiewiczzu. Powstało ono na bazie rozmów, wspomnień i materiałów archiwalnych oraz zdjęć przekazanych nam przez bratanicę filozofa Elżbietę Skrzyńską oraz zmarłą już niestety drugą bratanicę – Janinę Suchorzewską. Do darczyńców dołączyli także Marek Suchorzewski, syn Janiny oraz wnuk filozofa – Jan Jakub Tatarkiewicz. Osoby te wsparły wydatnie nasze przedsięwzięcie, za co wszystkim bardzo serdecznie dziękujemy.

Cała rzecz zaczęła się jeszcze za życia Janiny Suchorzewskiej. W rozmowach z nią dostaliśmy obietnicę przekazania nam jej wspomnień o Tatarkiewiczzu. Dostaliśmy też wówczas oryginały korespondencji Tatarkiewicza z bratem Janem, internowanym podczas II wojny światowej w Rumunii. Materiał ten okazał się bardzo interesujący i chcieliśmy się nim od razu zająć. Niestety okazało się, że Janina Suchorzewska zmarła 20 kwietnia 2021 roku. Pozostało nam wówczas jedynie wyrazić żal i ubolewać nad tym faktem. Niemniej po kilku miesiącach nawiązaliśmy kontakt z drugą, starszą siostrzenicą Tatarkiewicza, a mianowicie z Elżbietą Skrzyńską. Już w pierwszej rozmowie dowiedzieliśmy się, że postanowiła ona zebrać swoje i zmarłej siostry wspomnienia po Tatarkiewiczzu. Przekazała nam również zgodę na publikację korespondencji Władysława z Janem oraz kilkanaście swoich listów od Tatarkiewicza. Do prezentu dołączyła również znaczną liczbę zdjęć filozofa. W stosownym liście Elżbieta Skrzyńska napisała:

Szanowny Panie Profesorze!

Realizuję moje zobowiązania, przesyłam Panu Profesorowi następujące materiały:

1) Moje aktualne wspomnienie o Stryju, o które Pan Profesor prosił. Nie jestem ich pewna, bo to, co dla mnie było emocjonalnym przeżyciem, dla innych stanowi mało znaczący epizod;

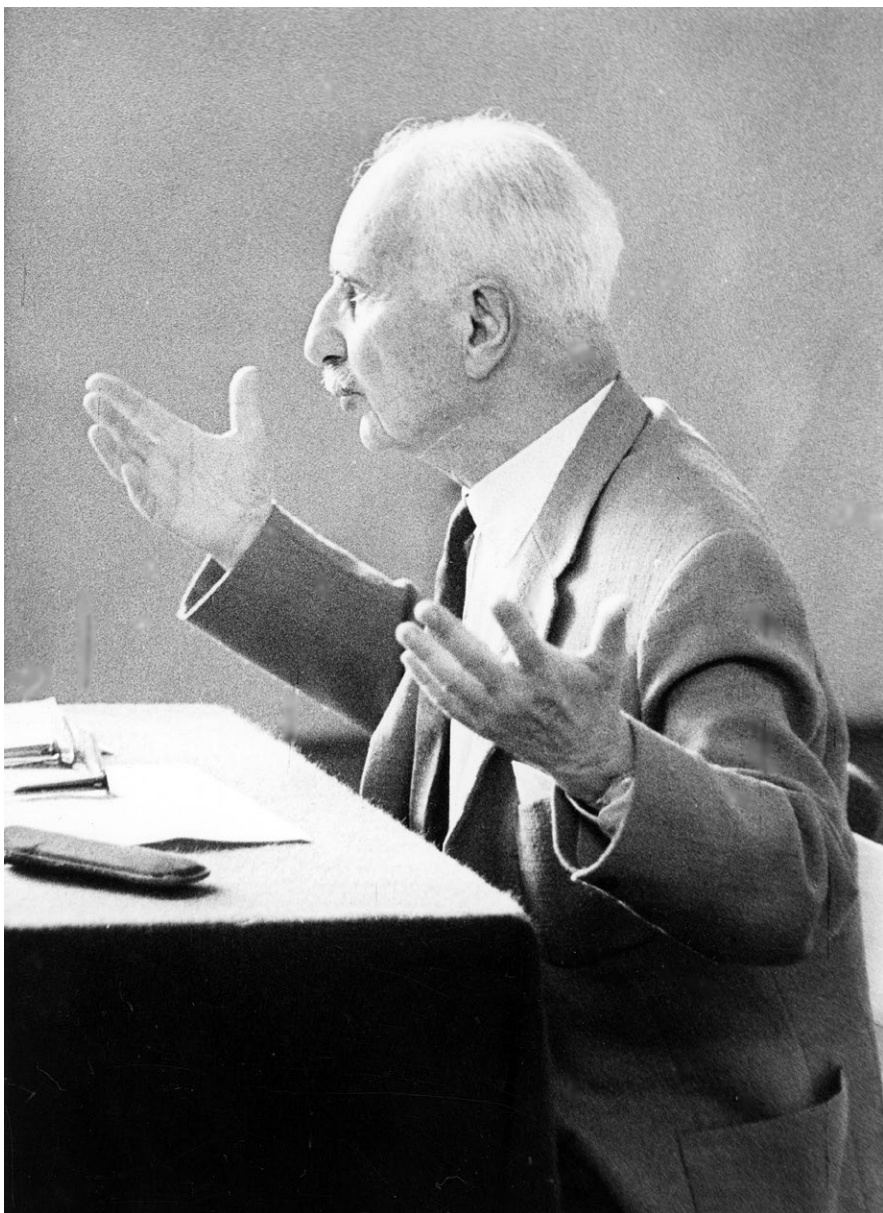
2) Moją prelekcję o Stryju, wygłoszoną na Uniwersytecie III Wieku w Gdańsku w latach 1981–1982;

3) Piękne wspomnienie o Stryju – mojej siostry Janiny Suchorzewskiej;

4) Wspomnienie o Dziadku, syna mojej Siostry – Marka Suchorzewskiego;

5) Kilka listów Stryja do mnie;

6) Wybrane fotografie Stryja i ze Stryjem;

Fot. 121. 29 lipca 1967 roku. Gdynia, Szkoła im. Janka Krasickiego. Władysław Tatarkiewicz wygłasza wykład *Koleje pojęcia sztuki (ART)*.

Fot. 124. 9 marca 1968 roku. Stany Zjednoczone, Kalifornia, Vacaville. Drugi pobyt stypendialny w USA. Sklep z prezentami i pamiątkami (gift shop) w Nut Tree. Władysław Tatarkiewicz rozmieszony swoim odbiciem w krzywym zwierciadle (ART).

INDEKS NAZWISK

A _____

Abraham Władysław 24
Abramowski Edward 17
Adaś zob. Nagórski Adam 50, 233,
[fot. 15]
Addison Joseph 96
Ajdukiewicz Kazimierz 5, 34, 64, 66, 67,
73–74, 78–80, 89, [fot. 21, 59]
Alberti Leon Battista 95
Aleksander Macedoński 13
Aler Jan Matthieu Marie 99, 104, 107,
110, 113, 117
Alsted Johann Heinrich 94
Ambros Zygmunt 89
Amouraux Maria, z domu Wójcik 60
Anders Władysław [fot. 63]
André Leon 32
André Yves-Marie 96
Antoniewicz Włodzimierz 59, 61
Arystoteles 13, 15–17, 22, 78, 79, 85, 102,
107, 110, 121, 187, 194, 204, 206, 210
Aschenbrenner Karl Wilhelm 91, 101,
103, 106
Assorodobraj-Kula Nina 84
Assunto Rosario 107
August II Mocny, król polski 193
August III, król polski 193
Augustowie sascy zob. August II Mocny
Augustyn z Hippony, św.
(Aurelius Augustinus) 81, 102, 205

Avenarius Richard 237

B _____

Bacciarelli Marcello 28, 106
Bach Johann Sebastian 104
Bacon Francis 40, 94
Baczko Bronisław 68
Balewska Renata 8
Barącz Piotr 8, [fot. 130, 138]
Barcz Ludwik 55
Barycz Henryk 83
Batory Stefan 25, 26, 203
Batowski Zygmunt 35, 195
Battisti Eugenio 95
Baum Tadeusz 138–139
Bauman Zygmunt 381
Bąk Wojciech 179
Beer Esmond Samuel, de 91
Bell Clive 55
Bellini Giovanni 207
Belotto Bernardo (Canaletto) 80, 183
Bergson Henri 18, 50, 175
Berlin-Hamberg Ulla 113
Beseler Hans Hartwig, von 21
Białostocki Jan 96
Biegański Piotr 179
Biegański Władysław 23
Biernacki Andrzej 7, 198
Birkenmajer Aleksander 31

- Bisia zob. Unrug Elżbieta Maria
 Blondel Jacques-François 96
 Błachowski Stefan 64, [fot. 61]
 Bocheński Józef Franciszek
 (imię zakonne: Innocenty Maria) 46
 Boczyński Stanisław [fot. 54]
 Boduszyński Stanisław (junior, Staś) 141
 Bogdanowicz Adela 36
 Boidevaix Serge 120, [fot. 158]
 Bortnowski Władysław [fot. 63]
 Borzewska Helena,
 z domu Grotowska 130
 Botticelli Sandro
 (właśc. Alessandro di Mariano
 di Vanni Filipepi) 192, 207
 Bouhours Dominique 96
 Braun Euzebiusz [fot. 65]
 Breda Herman Leo, van
 (właśc. Leo Marie Karel van Breda),
 ks. 85
 Brentano Franz 43
 Breza Tadeusz 179
 Bromberg Adam [fot. 89]
 Brożek Anna [fot. 21]
 Bruno Giordano
 (właśc. Filippo Bruno) 50, 91
 Bryliński Stanisław [fot. 15]
 Brzeski W. [fot. 66]
 Brzezińska Cecylia,
 z domu Proszkowska (Cesia) 54,
 232, [fot. 162]
 Brzezińska Józiowa 139, 154
 Brzeziński Jacek 215
 Brzozowski Stanisław 13, 206
 Burakowski Tadeusz 36
 Burbonowie, dynastia 173
 Burckhardt Jacob 210
 Burke Edmund 63
 Bursche Juliusz [fot. 60]
 Bystrzeń Jan Stanisław 51
 Byvanck Willem 93
 C _____
 Canaletto zob. Belotto Bernardo
 Carter Jimmy
 (właśc. James Earl Carter jr.) 240
 Cassirer Ernst 16
 Cavaglia Giampiero 123
 Cesia zob. Brzezińska Cecylia
 Chaplain Jean 95
 Chłapowscy, państwo
 zob. Chłapowska Susanne
 Chłapowska Susanne,
 z domu Chodoire 106
 Chłapowski Antoni 106
 Chojnacki Piotr Julian, ks. 56
 Chopin Fryderyk 108, 183, 184, 210,
 229
 Chrzanowski Leon 24
 Churchill Winston 61
 Chwistek Leon 36
 Cibulka Josef 88
 Clark Kenneth 91
 Clasen Karl-Heinz 82
 Cohen Hermann 15–17, 19, 25, 31
 Comte Auguste 42, 237
 Corneille Pierre 96
 Covarrubias y Leiva Antonio, de 174
 Covarrubias y Leiva Diego, de 174
 Croce Benedetto 101
 Cynceron Marek Tulliusz 210
 Cymerman Szprince 32
 Cyrankiewicz Józef 239
 Cywińscy zob. Cywińska Jadwiga
 Cywińska Jadwiga 25
 Cywińska Wanda 25
 Cywiński Dominik 25
 Czaplinska-Mutermilchowa Róża 36
 Czarnota-Bojarski Michał 13

Czartoryscy, rodzina magnacka 76
Czeżowski Tadeusz 52, 67, 73, 77, 79

D _____

d'Ormesson Jean 96
Dalbor Witold 56, 178
David Jacques-Louis 16, 95
Dawid Jan Władysław 17, 50
Dąbrowska Krystyna 56
Dąbmska Izydora 5, 8, 17, 43, 64, 67, 74–75, 79, 93–94, 96, 99, 104, 110, 114, 116–117, 120–122, 239, 381, [fot. 111, 113]
Debojata 130
Dembowski Bronisław, ks. 123–124, 240
Dembowski Edward 78, 80
Demokryt z Abdery 101, 114
Descartes René (Kartezjusz) 15, 19, 37, 44, 46, 96, 99, 106, 205, 206
Dilthey Wilhelm 15, 31
Dippel Stefan 51–53
Dmochowska Jadwiga, z domu Waydel (Giga) 156
Dmochowska Maria, z domu Potworowska 58, 153, [fot. 74]
Dmochowski Roman 14, 62, 234, [fot. 52, 74]
Dobrowolski Tadeusz 238
Domański Juliusz 120
Doroszewski Witold 52, 234
Douglas Mania zob. Douglas Maria
Douglas Maria, z domu Brzezińska 215
Douglasowie, państwo 215
Dubos Jean-Baptiste 95–96
Dutkiewicz Józef 80, [fot. 113]
Dygat Antoni 136
Dygat Stanisław 56, 136, 177

E _____

Eco Umberto 82

El Greco (właśc. Dominikos Theotokopulos) 174

Ela zob. Skrzyńska Elżbieta
Elandt Bronisław 32
Eliasberzanka zob. Syrkus Helena
Elzenberg Henryk 100
Elżunia zob. Skrzyńska Elżbieta
Epikur 13
Ermiłow Anatolij Piotrowicz 119
Este Isabella, d' 174
Estreicher Karol Rafał 83, 122

F _____

Fabre Jean Marcel 78
Ferek-Bleszyński Jerzy [fot. 62]
Fichte Johann Gottlieb 191
Fischer Kuno 31, 34
Fiszer Franciszek [fot. 49]
Florenne Lise 113
Fortkiewicz Arkadiusz 13
Frank Hans 183
Franklin Benjamin 210
Fréart de Chambray Roland 96
Frey Dagobert 185
Fritzhand Marek 75
Fryda zob. Olesińska Fryderyka

G _____

Gaczeński Stanisław [fot. 63]
Galileusz (właśc. Galileo Galilei) 91, 95
Galecki Jerzy (Junosza-Galecki) 97
Gantner Joseph 113
Garbowski Tadeusz [fot. 58]
Gardner W. George 8
Gauviens 91
Gąsiorowski Stanisław Jan 41
Gebethner Jan 26, 102, 117
Geblewicz Eugeniusz 64

- Ghiberti Lorenzo
(właśc. Lorenzo di Bartolo) 91
- Ghirlandaio Domenico
(właśc. Domenico Bigordi) 207
- Gierałtowski Krzysztof 8, [fot. 141]
- Gierek Edward 109
- Gieryski Ignacy Aleksander 80
- Giga zob. Dmochowska Jadwiga
- Giorgione (właśc. Giorgio Barbarelli
da Castelfranco) 80
- Girvetz Harry Kenneth 91
- Gliński Tomasz 91
- Gładysz Dionizy [fot. 134]
- Godlewska Maria, z domu Ochenkow-
ska (Mysz) 132, 142, [fot. 10]
- Goethe Johann Wolfgang, von 210
- Gogacz Mieczysław 87
- Goheen John 91
- Gołaszewska Maria,
z domu Naksianowicz 113
- Gombrich Ernst 91
- Gomperz Theodor 91
- Gomułka Władysław 84, 109, 239
- Gonzaga Chiara 173
- Gournay Marie, de 95
- Górecka Emilia (siostra Adela z Lasek)
[fot. 38]
- Grabowski Tadeusz Stanisław 41
- Gracián y Morales Baltasar 94, 95
- Gralewski Jan 50–51, 53, 177
- Gravina Gian Vincenzo 96
- Grek zob. El Greco
- Greulich Zofia 55
- Gromscy zob. Gromska Daniela,
Gromski Edmund
- Gromska Daniela,
z domu Tenner 79, [fot. 21]
- Gromski Edmund
(pierwotnie Goldberg) 79
- Grzegorzczak Andrzej 54, 59
- Grzegorzczak Piotr 59
- Grzegorzczak Zofia,
z domu Zdziarska 59
- Grześ zob. Tatarkiewicz Grzegorz
- Gucio zob. Potworowski Gustaw
- Gutkowska Krystyna
zob. Tatarkiewicz Krystyna
- Guy Alain 106
- H** _____
- Hahnloser Hans Robert 93
- Hamberg Per Gustaf 113
- Hambergowie zob. Berlin-Hamberg Ulla,
Hamberg Per Gustaf
- Handelsman Marcelli 238
- Hartmann Nicolai 15–16, 19, 31, 38, 95
- Hartmann-Haendly Alexandra (Assy,
Assja), z domu Stephanitz,
1° voto Hartmann,
2° voto Haendly 95
- Hebbel Friedrich 189
- Hegel Georg Wilhelm Friedrich 89
- Heidegger Martin 50
- Heimsoeth Heinz 15, 19, 31, 82, 85, 95,
102, 107, 108, 110–111, 115, [fot. 50,
80]
- Heinrich Władysław 64, 84
- Heitzman Marian [fot. 58, 59]
- Herman Zygmunt 36
- Hernik Ewa 8
- Herse Bogusław Maciej 12
- Herse Filipina, z domu Kotek 12
- Hiz Danuta, z domu Wincentowicz 51,
177
- Hobbes Thomas 97
- Hochfeld Anna, z domu Bohuszewicz,
1° voto Bajkowska,
2° voto Śladkowska,
3° voto Hochfeld 68
- Holland Henryk 68
- Hryniewiecki Bolesław [fot. 43]

Hugon od św. Wiktora 102
Hulewicz Jan 83
Hume David 79–80
Hungerland Helmut 82, 113
Hurkiewicz Antoni 21
Husserl Edmund 16, 18
Huszár Károly 42

I _____

Imamichi Tomonobu 117
Ingarden Krzysztof [fot. 50, 80, 112]
Ingarden Maria (Nuna), z domu Pol
108, [fot. 113]
Ingarden Roman Witold 5, 8, 16,
18, 42, 57, 61–62, 64, 67, 73–76,
78–79, 82, 85, 93, 108, 110, 115, 381,
[fot. 80, 112]
Ingardenowa Nuna
zob. Ingarden Maria
Ingres Jean-Auguste-Dominique 95
Irzykowski Karol 179
Isia zob. Tatarkiewicz Jadwiga
Iwańska Alicja 50–51, 53, 55, 59, 63, 177
Iwaszkiewicz Anna, z domu Lilpop 59
Iwaszkiewicz Jarosław 109
Iwaszkiewiczowie
zob. Iwaszkiewicz Anna,
Iwaszkiewicz Jarosław

J _____

Jabłoński Henryk 94, 239
Jakubiszyn Anna
zob. Tatarkiewicz Anna
Jan Paweł II, papież, święty Kościoła
katolickiego 121–124, [fot. 163]
Janeczka zob. Suchorzewska Janina
Janek zob. Tatarkiewicz Jan
Janeniek zob. Tatarkiewicz Jan
Janka zob. Suchorzewska Janina
Jarosz Henryk 68

Jasińska Izabela 8
Jastrzębowski Wojciech 179
Jaxa-Bykowski Ludwik 49, 56, 177
Jedlicki Witold 76
Jędrus zob. Biernacki Andrzej
Jędrzejewska Maria 79
Judkowiak Barbara 8, [fot. 111, 113]

K _____

Kaczanowski Felicjan 59
Kaczmarczyk Kazimierz 76, 81
Kaczmarek Stefan 93
Kadler Alicja 51, 177, 229
Kallenbach Józef 24
Kant Immanuel 15, 37, 76, 89, 189,
203, 204, 205
Kartezjusz zob. Descartes René
Kasiński Ludwik 51, 177, [fot. 68]
Kempfi Władysław [fot. 54]
Kępa Józef [fot. 135]
Kiepuska-Szczucka Halina 236
Kierkegaard Søren 50, 115
Kieszkowski Bohdan 46
Kister Marian 65
Kleeberg Franciszek 47, 146, 176
Kleiner Juliusz 83
Klimke Fryderyk, ks. 30
Kłopotek Jan, ks. 46
Kmicic-Skrzyński Ludwik 47
Kokoszyńska-Lutmanowa Maria [fot. 59]
Kolasa Alicja 202
Kołakowski Leszek 68, 71, 98, 100, 237,
381
Kołodziej Emil, ks. 124
Kopernik Mikołaj 184
Korniłowicz Władysław 13, 233–235
Koschembahr-Łyskowski Ignacy [fot. 39]
Koskowski Bronisław [fot. 54]
Kościszko Tadeusz 183

- Kotarbińscy zob. Kotarbińska Janina,
Kotarbiński Tadeusz
- Kotarbińska Janina (Dina Szejnberg) 79
- Kotarbiński Tadeusz 5, 29, 33–34, 53, 55,
62, 64, 66–67, 73, 75, 79, 89, 98, 110,
122, 125, 239, 381, [fot. 21]
- Kowalski Władysław 36
- Kozłowska Maria, z domu Amouraux 60
- Krajewski Janusz 76, 104–105, 116–117,
[fot. 95]
- Krasiński Adam 20
- Krasnosielski Norbert 68
- Krassowska-Jodłowska Eugenia 66, 72,
74, 237
- Krauze Irena zob. Wyczańska Irena
- Kreczmar Jan 229
- Kremer Piotr Antoni, ks. 205
- Kreutz Mieczysław 61, 64
- Krevitsky Nathan I. (Nik) 95
- Krońska Irena, z domu Krzemicka 74
- Kroński Tadeusz Juliusz 74–75, 85, 237
- Krystall Bronisław 64
- Krystyna zob. Tatarkiewicz Krystyna
- Krzemicka-Krońska zob. Krońska Irena
- Krzyszewska Danuta 51, 177
- Krzyś zob. Tatarkiewicz Krzysztof
- Krzywicki-Herbert Jerzy [fot. 125]
- Krzyżanowski Julian 85
- Kuczyński Janusz Lucjan 115
- Kuliniak Radosław 8, 160
- Kumaniński Kazimierz 52, [fot. 72]
- Kurcusz Michalina,
z domu Fiszer [fot. 49]
- Kurnatowska Stanisława 59
- Kuryłowicz Jerzy 83
- Kurzyna Jan, ks. 54, 178
- Kutrzeba Stanisław Marian 60
- Kwiatkowski Stefan 48, [fot. 61, 64]
- L* _____
- Lange Carl Georg 32
- Langman Jerzy 108
- Lednicki Jan 91
- Lee Rensselaer Wright 93
- Leibniz Gottfried Wilhelm 15, 205, 206
- Lenin Władimir Ilicz (właśc. Uljanow)
195
- Leonardo zob. Vinci Leonardo, da
- Lepiarczyk Józef 98
- Lepszy Zenon 60
- Lesznowski Stanisław 236
- Leśniak Kazimierz 121
- Leśniewski Stanisław 96
- Lisowski Kazimierz 32
- Loepfe Alfred 123
- Lohmüller Helmut 95
- Lorentz Stanisław 61–62, 78
- Loth Edward 14, [fot. 63]
- Ludwik Filip de Bourbon Orléans,
król Francji 174
- Lutosławski Wincenty 60, 63
- Ł* _____
- Łaszowski Alfred 179
- Łempicki Jan 53, 177
- Łoza Stanisław Bartłomiej 63
- Łukasiewicz Jan 24, 197, [fot. 58]
- M* _____
- Magendie Maurice 95
- Mahrburg Adam 13, 31
- Majewski Janusz 8
- Malebranche Nicolas 96
- Malherbe François, de 95
- Mallarmé Stéphane 170
- Mania zob. Douglas Maria
- Mania, babcia zob. Tatarkiewicz Maria
- Mann Thomas 72

- Mantegna Andrea 173–174
Manteuffel Tadeusz 52, 176
Mańkowski Romuald [fot. 64]
Mańkowski Tadeusz 195
Marino Giambattista 95
Markin Estera 32
Markowski Mieczysław 124
Marks zob. Marx Karl
Marx Karl 72, 195, 206, 216
Marychna zob. Dmochowska Maria
Marzot Giulio 95
Matejko Jan 183
Matuszewski Ignacy [fot. 15]
Meaulnes Augustin (Wielki Meaulnes, fr. *Le Grand Meaulnes*), postać literacka 202
Merlini Domenico 76–81, 100
Michalski Jerzy 119
Michał Anioł (właśc. Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni) 93, 207
Michałowski Kazimierz 63, 120
Mickiewicz Adam 183
Mierzejewski Jerzy 55
Mikucka Aniela, z domu Natanson 32
Mikułowski Tadeusz 48, 177, [fot. 61, 64]
Milbrandt Mieczysław 51, 53, 54, 119, 177, 178, [fot. 67, 68]
Mill John Stuart 189
Miller Andrzej 54
Miłosz Czesław 56, 237
Miłosz Janina, z domu Dłuska 56, 177
Minkiewicz Janusz 238
Minkowski Eugeniusz (Eugène) 13, [fot. 112]
Miriam zob. Przesmycki Zenon
Modigliani Amadeo 94
Modzelewski Jerzy, ks. [fot. 135]
Montpensier Gilbert, de (Bourbon-Montpensier) 173
Morando Bernardo 79
Morawski Stefan (pierwotnie Rosenbaum) 66, 91, 178
Morpurgo-Tagliabue Guido 82
Mosdorf Jan 51
Mościcki Ignacy 35
Motyka Lucjan [fot. 135]
Müller-Freienfels Richard 33
Munro Thomas 82
Mycielski Jerzy 76
Mysz zob. Godlewska Maria
- N* _____
Nagórski Adam 50, 125, 233, [fot. 15]
Nałkowska Zofia 179, [fot. 15]
Napoleon I, cesarz (Napoleon Bonaparte) 174
Nasierowska-Majewska Zofia 8, [fot. 126, 127]
Natanson Aniela zob. Mikucka Aniela
Natorp Paul 15–17, 25, 31
Nawroczyński Bogdan 52, 62–63, 179
Newman John Henry, kardynał 206
Nicole Pierre 96
Nietzsche Friedrich 190
Niewiadomski Eligiusz 36
Nitsch Kazimierz 64
Novák Mirko 82
Nowaczyński Adolf [fot. 15]
Nowakowska-Sołtan Elżbieta 118
Nowicki Andrzej 51, 53, 55, 66, 101
- O* _____
Ochenkowska Maria zob. Godlewska Maria
Oczesalski Kazimierz 13
Okońska Maria [fot. 133]
Olesia zob. Kowalczyk Olesia
Olesińska Fryderyka (Fryda) 53

- Ossowska Maria, z domu Niedźwiecka 5, 40, 56, 239
- Ossowski Stanisław 5, 40, 381
- Osterwina Wanda, z domu Malinowska (właśc. Maluszek Wanda) [fot. 15]
- Ostrowski Adam [fot. 79]
- Ostwald Wilhelm 32
- Otoccy, zob. Otocka Julia, Otocki Włodzimierz
- Otocka Julia 132
- Otocki Włodzimierz 132
- Owsiannikow Michaił Fiedotowicz 108, 111
- P** _____
- Pallavicino
zob. Sforza Pallavicino Francesco
- Pandura Mariusz 8, 160
- Panofsky Erwin 91
- Parandowski Jan 94, 125
- Pascal Blaise 37–38, 107, 204, 206
- Paweł VI (właśc. Giovanni Battista Enrico Antonio Maria Montini), papież 240
- Pawłowski K. [fot. 67]
- Pelc Jerzy 54, 82–84, 101, 116, 122, 178, 229
- Perrault Charles 96
- Petersen Ernst 181
- Petrarca Francesco 93–94
- Pieńkowski Stefan 62, [fot. 54]
- Piero della Francesca (właśc. Pietro di Benedetto dei Franceschi) 207
- Pietrzak Włodzimierz 56, 178
- Piles Roger, de 96
- Piłsudski Józef 53, 59, 232, [fot. 35, 36]
- Pitagoras 107
- Pius X (właśc. Giuseppe Melchiorre Sarto), papież, św. 122
- Platon (właśc. Arystokles) 13, 15, 22, 26, 31, 77, 85, 102, 107, 110, 114, 204, 237
- Plotyn 77, 81, 102
- Płońska Konstancja,
z domu Zaleska [fot. 10]
- Pniewscy zob. Pniewski Bohdan, Pniewska Jadwiga
- Pniewska Barbara 54
- Pniewska Jadwiga,
z domu Dąbrowska 54
- Pniewski Bohdan 179
- Pochmarski Bolesław 48, 177
- Podkóliński Feliks 132, 147
- Poniatowski Józef Antoni 113, 184
- Poniatowski Stanisław August 78, 203
- Popiel Jan (Popiel-Chrościak), ks. 51, 177, [fot. 113]
- Porębski Mieczysław 80
- Potocka Andrzejowa 95
- Potworowska Ksawera,
z domu Szydłowska [fot. 4, 9, 10, 11]
- Potworowska Magdalena, z domu Moldenhawer [fot. 103, 104]
- Potworowska Maria [fot. 14, 18, 28]
- Potworowska Maryel,
z domu Kermenicz [fot. 103]
- Potworowski Gustaw (Gucio) 131–132, 148–149, [fot. 30]
- Potworowski Jan [fot. 56]
- Potworowski Jerzy [fot. 5, 11]
- Potworowska Teresa
zob. Tatarkiewicz Teresa
- Potworowski Tomasz 215, [fot. 104]
- Poussin Nicolas 95, 96
- Poznański Czesław 13
- Pręgowski Piotr 17
- Przesmycki Zenon (pseud. Miriam) 237
- Pseudo-Dionizy Areopagita 81, 86
- Pułaski Franciszek 20

- R** _____
- Raciborski Aleksander 36
- Racine Jean-Baptiste 95
- Radziszewski Idzi, ks. 205, 207
- Radziwiłłowicz Rafał 17
- Rafael (właśc. Raffaello Santi) 207
- Rapacki Adam 73–74
- Rapin René 95
- Ratajczak Łukasz 5, 8, 160, 381
- Rembrandt
zob. Rijn Rembrandt Harmenszoon,
van
- Renia zob. Tatarkiewicz Teresa
- Richarz Franz 16
- Riehl Alois 15
- Rijn Rembrandt Harmenszoon, van 91,
99, 183
- Rodin Auguste 36
- Rogoziński Jerzy 23
- Romek zob. Dmochowski Roman
- Romer Eugeniusz Mikołaj 176
- Romocka Wanda 236
- Rosikoń Janusz [fot. 15]
- Ross David (William David) 16
- Rozbicki Soter 237
- Rubczyński Witold [fot. 58]
- Rudnicka Katarzyna,
z domu Brzezińska 151
- Rybczyńska-Holland Irena 68
- Rzepińska Maria 96
- Rzepiński Czesław 82
- S** _____
- Salamucha Jan, ks. 51, 53, 56, 59, 177
- Santos Reynaldo, dos 96
- Sarbiewski Maciej Kazimierz 102
- Satel Andrzej 8, [fot. 151, 152, 156]
- Savonarola Girolamo 91
- Schaff Adam 66–68, 71–76, 78–79, 81,
84, 89, 93, 96, 105
- Schelling Friedrich Wilhelm Joseph, von
100
- Schlosser Julius, von 91
- Schnitzler Artur 96
- Schorr Mojżesz [fot. 60]
- Schumann Friedrich 14
- Sebastian, św. 173–174
- Sedlaczek Stanisław 32
- Seńko Władysław 124
- Sforza Pallavicino Francesco 96
- Siedlecki Michał 26
- Sienkiewicz Henryk 210
- Sierpiński Mieczysław 92
- Sikora Adam 119
- Sikorski Władysław 177
- Silberstein Ludwik 17
- Simmel Georg 15, 31
- Sinko Tadeusz 62
- Skrzydłewska Barbara [fot. 67]
- Skrzydłowski Gustaw [fot. 67]
- Skrzydłowski Jerzy [fot. 66]
- Skrzyńska Elżbieta,
z domu Tatarkiewicz (Ela) 6–8, 59,
126, 134, 136, 137, 142, 147–149,
152, 153, 156, 159, 225, 227, 382,
[fot. 82, 109, 119, 168]
- Skrzyński Gabriel [fot. 119]
- Słoniewska Halina 79
- Słowacki Juliusz 210
- Słucki Arnold (właśc. Aron Kreiner) 68
- Smoczyński Paweł J. 193
- Sobociński Bolesław 46
- Sokrates 13, 22, 101, 189
- Sosnkowski Kazimierz 13
- Soutine Chaim (Sutin) 94
- Spiess Ludwik 14
- Spiess Stefan 14, 15, 216, 234
- Spinoza Baruch 91, 96, 97, 99, 204
- Srednij Dmitrij Dmitriewicz 111,
[fot. 137]

- Stalin Józef (pierwotnie Ioseb Dżugaszwili) 77, 195
- Stanisław August
zob. Poniatowski Stanisław August
- Starzyński Juliusz Stanisław 81, 92
- Staszewski Władysław 130
- Stefek zob. Spiess Stefan
- Sterling Władysław 17
- Straszewicz Bohdan 23
- Strauss Gerhard 82
- Stróżewski Władysław 115, 120
- Struve Henryk 30, 34
- Strzelecki Leon [fot. 63]
- Stwosz Wit 192
- Stypułkowski Zbigniew [fot. 63]
- Suchodolski Bogdan 72, 179
- Suchorzewska Janina,
z domu Tatarkiewicz 6, 57, 98, 126,
156, 160, 215, 216, 219, 224, 228,
382, [fot. 90]
- Suchorzewski Marek 6–8, 126, 160, 227,
231, [fot. 90, 119]
- Suszko Roman 73
- Swieżawski Stefan 56, 118, 124, 178, 229
- Sychra Antonín 88
- Syrkus Helena, z domu Eliasberg 36
- Szablowski Jerzy [fot. 62]
- Szaniawski Klemens 55, 178
- Szczawińska H. [fot. 67]
- Szczawiński M. [fot. 66]
- Szczęsnowa Eliza 132–133, 135
- Szczublewski Józef [fot. 149]
- Szebeko Alicja, z domu Tyszkiewicz 36,
51, 177
- Szlagowski Antoni, ks. [fot. 54, 63]
- Sznerr-Mierzejewska Krystyna
(Sznerrówna) 55
- Szopen zob. Chopin Fryderyk
- Szuch Jan Chrystian 48
- Szuman Stefan 60–61
- Szuman Zofia, z domu Szczepanowska
60–61
- Szumanowie
zob. Szuman Stefan, Szuman Zofia
- Szyc Aniela 17
- Szydłowska Ksawera
zob. Potworowska Ksawera
- Szydłowska Olimpia [fot. 14]
- Szydłowski August [fot. 8]
- Szymanowski Karol 234
- Ś _____
- Śladkowska Anna zob. Hochfeld Anna
- Śniadecki Jan 83
- Świętosławski Wojciech [fot. 61]
- T _____
- Tatarkiewicz Anna,
z domu Jakubiszyn 74, [fot. 75, 78,
99, 136, 167]
- Tatarkiewicz Antonina,
z domu Brzezińska 11, 150, [fot. 3]
- Tatarkiewicz Franciszek Ksawery Karol
11–12, [fot. 6, 12]
- Tatarkiewicz Grzegorz (Grześ) 90,
[fot. 98]
- Tatarkiewicz Jadwiga (Isia) 232, [fot. 154,
166]
- Tatarkiewicz Jakób 229, [fot. 2, 3, 130]
- Tatarkiewicz Jan 6–8, 11, 57, 65, 88,
129–160, 215–216, 225, 228,
[fot. 24, 30, 41, 48]
- Tatarkiewicz Jan Jakub (Kuba) 6, 8, 117,
124, 126, 160, 180, 193, 198, 201,
207, 211, 235, [fot. 81, 85, 98, 99,
126, 127, 128, 136, 143, 146, 150,
153, 154, 155, 165, 166]
- Tatarkiewicz Janina
zob. Suchorzewska Janina
- Tatarkiewicz Krystyna, z domu
Gutkowska 117, 233, [fot. 143, 164,
166]

- Tatarkiewicz Krzysztof 29–30, 54, 58–59, 74, 81, 90, 124, 130–157, 159, 215–216, 221, [fot. 46, 47, 56, 67, 73, 75, 78, 81, 96, 97, 126, 136, 167]
- Tatarkiewicz Ksawery (prawnik) 232, [fot. 164, 165, 166, 167]
- Tatarkiewicz Kuba
zob. Tatarkiewicz Jan Jakub
- Tatarkiewicz Maria,
z domu Brzezińska 11, 57, 130–149, 153, 215, [fot. 7, 24, 29, 32]
- Tatarkiewicz Teresa, z domu Potworowska (Renia) 25, 32, 45, 50, 58, 63, 80, 90, 101–104, 106, 108, 115–117, 121, 125, 130–153, 156–160, 216–219, 220, 229, [fot. 14, 16, 17, 19, 20, 22, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 38, 46, 74, 83, 85, 87, 100, 102–110, 118, 122, 123, 127, 128, 129, 137, 140, 148, 154, 159, 162]
- Tatarkiewicz Władysław *passim*
- Tatarkiewicz Zofia, z domu Krąkowska 88, 129–139, 141–143, 145–154, 158–159, 228, [fot. 41, 45]
- Tatarkiewiczowie
zob. Tatarkiewicz Teresa,
Tatarkiewicz Władysław
- Tatarutek zob. Tatarkiewicz Władysław
- Tazbir Maksymilian 60
- Teilhard de Chardin Pierre 100
- Theotokopoulou Domenico
zob. El Greco
- Thorvaldsen Bertel 184
- Tischner Józef, ks. 93
- Tokarz Waclaw 44
- Tomasz z Akwinu, św. 96, 100, 204, 206
- Tomczykowska Wanda,
z domu Krawczyk [fot. 105]
- Töpelmann Alfred 16
- Toulouse-Lautrec Henri, de 96
- Tsatsos Konstantinos 120
- Turski Stanisław [fot. 84]
- Twardowski Jan, ks. 120, 121, 126
- Twardowski Kazimierz 5, 17–18, 23–24, 26, 29, 31–32, 40, 44, 52, 65, 79, 381, [fot. 21]
- Tylkowski Wojciech 102
- Tymieniecka Anna Teresa 115
- Tymieniecki Kazimierz 52
- Tynelski Stanisław 55, 178
- U _____
- Ueberweg Friedrich 31
- Ujejski Józef [fot. 53]
- Umiaostowski Roman 46
- Unrug Elżbieta Maria (Bisia) 125, 232, [fot. 162]
- Unrug Jadwiga, z domu Jagnińska 232
- Unrug Wojciech 232
- Unrużanka Bisia
zob. Unrug Elżbieta Maria
- Utitz Emil 33
- Uznańska Teresa [fot. 105]
- V _____
- Valentiner Wilhelm Reinhold 91
- Vavasseur François 95
- Vermeer Johannes 99
- Veronese Paolo 95
- Vico Giambattista 96
- Vinci Leonardo, da 92, 207
- Vries Ary Robert, de 99
- W _____
- Waetzold Wilhelm von 32
- Wallis Mieczysław
(pierwotnie Walfisz) 94
- Wasilkowski Jan [fot. 84]
- Wdowiński Zbigniew [fot. 135]
- Wergiliusz (Publius Vergilius Maro) 77
- Werkmeister William Henry 91
- Weryho Władysław 17, 19, 21, 52

- Wędkiewicz Stanisław 52
 Węgrzynowski Marian [fot. 57]
 Wierzbiana Alina 95
 Wierzbicki Adam 29
 Wierzbicka Alicja [fot. 122]
 Wild John Daniel [fot. 112]
 Wiliński Stanisław 124
 Wilkosz Witold [fot. 59]
 Wincentowicz Danuta zob. Hiż Danuta
 Windelband Wilhelm 31, 34
 Winniczuk Lidia 124
 Wiśniacka Romana 32
 Witkiewicz Stanisław Ignacy, pseud.
 Witkacy 36, 65, [fot. 55]
 Witwicki Władysław 29, 33–35, 53, 197
 Wize Kazimierz Filip 31
 Władek zob. Tatarkiewicz Władysław
 Władysław Łukowski (pseud.)
 zob. Tatarkiewicz Władysław
 Władzio zob. Tatarkiewicz Władysław
 Władziu zob. Kornilowicz Władysław
 Wolff August 26
 Wölfflin Heinrich 194
 Wołczaska-Kurnatowska Irena 32
 Woźnicki, ks. 101
 Wroczyński Kazimierz [fot. 15]
 Wycech Czesław 62
 Wyczańska Irena, z domu Krauze,
 1° voto Kucharska,
 2° voto Wyczańska 55
 Wyleżyńscy Bohdanostwo
 zob. Wyleżyńska Celina,
 Wyleżyński Bohdan
 Wyleżyńska Celina,
 z domu Lesznowska 62, 236
 Wyleżyński Bohdan 62
 Wyrzykowska Romana (imię zakonne
 Maria Stefania od Jezusa) 32
 Wyrzykowski Marian 177
 Wyspiański Stanisław 210
 Wyszyński Stefan, ks. 106, 122, 124,
 [fot. 133]
 Y _____
 Yates Frances 91
 Z _____
 Zachwatowicz Jan 78, 179, [fot. 134]
 Zaleski August [fot. 30]
 Zamoyski August 36
 Zanussi Krzysztof 230
 Zawadzki Adam [fot. 84]
 Zawirski Zygmunt 52, [fot. 58]
 Zenowicz-Brandys Maria 51
 Zieleńczyk Adam 33
 Zonn Włodzimierz [fot. 107]
 Zosia zob. Tatarkiewicz Zofia
 Ź _____
 Źeromski Stefan 210, [fot. 15]
 Źongolłowicz Bronisław, ks. 26
 Źółkiewski Stefan 68, 81, 84, 88, 90,
 92, 98, 105
 Źórawski Juliusz 56, 178
 Źymierski Michał (Rola-Źymierski,
 pierwotnie Źymirski) [fot. 135]

Książki wydane w serii
BIBLIOTEKA EUROPEJSKA:

1. Św. Augustyn, *Państwo Boże* – tłum. Ks. Władysław Kubicki.
2. Augustyn z Hippony, *Kazania na Boże Narodzenie i Objawienie Pańskie* – tłum. Mateusz Stróżyński.
3. M. Aureliusz, *Rozmyślenia* – tłum. Marian Reiter.
4. R. Bacon, *Dzieło większe* – tłum. Tadeusz Włodarczyk.
5. A. G. Baumgarten, *Metafizyka* – tłum. Jacek Surzyn.
6. G. Berkeley, *Alkifron* – tłum. Mikołaj Olszewski.
7. G. Berkeley, *Trzy dialogi między Hylasem i Filonousem* – tłum. Janina Sosnowska.
8. M. Bierdiajew, *Egzystencjalna dialektyka Boga i człowieka* – tłum. Henryk Paprocki.
9. M. Bierdiajew, *Filozofia nierówności* – tłum. Jacek Chmielewski.
10. M. Bierdiajew, *Królestwo Ducha i królestwo cezara* – tłum. Henryk Paprocki.
11. M. Bierdiajew, *Niewola i wolność człowieka. Zarys filozofii personalistycznej* – tłum. Henryk Paprocki.
12. M. Bierdiajew, *O przeznaczeniu człowieka* – tłum. Henryk Paprocki.
13. M. Bierdiajew, *Rozważania o egzystencji* – tłum. Henryk Paprocki.
14. M. Bierdiajew, *Sens historii. Filozofia losu człowieka* – tłum. Henryk Paprocki.
15. M. Bierdiajew, *Sens twórczości. Próba usprawiedliwienia człowieka* – tłum. Henryk Paprocki.
16. M. Bierdiajew, *Światopogląd Dostojewskiego* – tłum. Henryk Paprocki.
17. M. Bierdiajew, *Zarys metafizyki eschatologicznej* – tłum. Wiera i Ryszard Paradowscy.
18. M. Bierdiajew, *Źródła i sens komunizmu rosyjskiego* – tłum. Henryk Paprocki.
19. Boecjusz, *O pocieszeniu jakie daje filozofia* – tłum. Mikołaj Antczak, Gabriela Kurylewicz.
20. Boecjusz, *Traktaty teologiczne* – tłum. Agnieszka Kijewska.
21. B. Bolzano, *Podstawy logiki* – tłum. Ewa Drzazgowska.
22. B. Bolzano, *Podstawy logiki*, t. II – tłum. Ewa Drzazgowska.
23. Św. Bonawentura, *O wiedzy Chrystusa, O tajemnicy Trójcy* – tłum. Mikołaj Olszewski.
24. S. Bułgakow, *Światło wieczności* – tłum. Jacek Chmielewski.
25. E. Cassirer, *Filozofia form symbolicznych*, cz. I – tłum. Przemysław Parszutowicz.
26. E. Cassirer, *Filozofia form symbolicznych*, cz. II – tłum. Andrzej Karalus, Przemysław Parszutowicz.

27. E. Cassirer, *Język i mit. Przyczynek do zagadnienia imion bogów* – tłum. Przemysław Parszutowicz.
28. E. Cassirer, *Logika nauk o kulturze* – tłum. Przemysław Parszutowicz.
29. E. Cassirer, *Substancja i funkcja* – tłum. Przemysław Parszutowicz.
30. H. Cohen, *Kantowska teoria doświadczenia* – tłum. Andrzej Noras.
31. A. Comte, *Rozprawa o duchu filozofii pozytywnej* – tłum. J. K.
32. M. Tulliusz Cynceron, *Mowy* – tłum. Stanisław Kołodziejczyk, Julia Mrukówna, Danuta Turkowska.
33. M. Tulliusz Cynceron, *O państwie, O prawach* – tłum. Iwona Żółtowska.
34. Dante Alighieri, *Biesiada* – tłum. Magdalena Bartkowiak-Lerch.
35. Dante Alighieri, *Boska Komedia* – tłum. Alina Świdowska.
36. Dante Alighieri, *Monarchia* – tłum. Władysław Seńko.
37. Dante Alighieri, *O języku pospolitym* – tłum. Włodzimierz Olszaniec.
38. R. Descartes, *Medytacje o pierwszej filozofii* – tłum. Maria i Kazimierz Ajdukiewiczowie, Izydora Dąbska, Stefan Swieżawski.
39. R. Descartes, *Namiętności duszy* – tłum. Ludwik Chmaj.
40. R. Descartes, *Reguły kierowania umysłem. Poszukiwanie prawdy poprzez światło naturalne* – tłum. Ludwik Chmaj.
41. R. Descartes, *Rozprawa o metodzie* – tłum. Tadeusz Boy-Żeleński.
42. R. Descartes, *Zarzuty i odpowiedzi późniejsze* – tłum. Jerzy Kopania.
43. R. Descartes, *Zasady filozofii* – tłum. Izydora Dąbska.
44. Elred z Rievaulx, *O duszy* – tłum. Magdalena Czubak.
45. Elred z Rievaulx, *Przyjaźń duchowa* – tłum. Mirosław Wylęgała OP.
46. Jan Szkot Eriugena, *Komentarz do Ewangelii Jana* – tłum. Agnieszka Kijewska.
47. J. G. Fichte, *Powołanie człowieka* – tłum. Adam Zieleńczyk.
48. N. Fiodorow, *Filozofia wspólnego czynu* – tłum. Cezary Wodziński i Michał Milczarek.
49. L. de La Forge, *Traktat o umyśle ludzkim* – tłum. Tomasz Śliwiński.
50. Z. Freud, *Wstęp do psychoanalizy* – tłum. S. Kempnerówna i W. Zaniewicki.
51. P. Gassendi, *Dociekania metafizyczne czyli wątpliwości i zastrzeżenia wobec metafizyki René Descartesa i wobec jego odpowiedzi* – tłum. Jerzy Kopania i Joanna Usakiewicz.
52. A. Geulincx, *Etyka* – tłum. Joanna Usakiewicz.
53. A. Geulincx, *Metafizyka prawdziwa* – tłum. Joanna Usakiewicz.
54. R. Ingarden, *Lwowskie wykłady o Krytycyzmie Kanta z roku akademickiego 1935/1936*.
55. W. James, *Doświadczenia religijne* – tłum. Jan Hempel.
56. K. Jaspers, *O źródle i celu historii* – tłum. Józef Marzęcki.
57. A. Kahn, *Język i ontologia* – tłum. Bartosz Żukowski.
58. I. Kant, *Jedyna możliwa podstawa dowodu na istnienie Boga* – tłum. Seminarium filozofii niemieckiej Instytutu Filozofii UMK pod kierunkiem prof. Mirosława Żelaznego.

59. I. Kant, *Krytyka czystego rozumu* – tłum. Roman Ingarden.
60. I. Kant, *Krytyka praktycznego rozumu* – tłum. Benedykt Bornstein.
61. I. Kant, *Metafizyczne podstawy nauki o cnocie* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
62. I. Kant, *Metafizyczne podstawy nauki prawa* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
63. I. Kant, *Rozprawy z filozofii historii* – tłum. Mirosław Żelazny, Tomasz Kupś, Dariusz Pakalski, Adam Grzeliński, Translatorium filozofii niemieckiej Instytutu Filozofii UMK.
64. I. Kant, *Uzasadnienie metafizyki moralności* – tłum. Mściśław Wartenberg.
65. Kasjodor, *Pisma wybrane* – tłum. Dominika Budzanowska-Weglenda, ks. Krzysztof Burczak, ks. Jarosław Januszewski, ks. Lucjan Dyka.
66. S. Kierkegaard, *Bojaźń i drżenie* – tłum. Karol Toeplitz.
67. S. Kierkegaard, *Czyny miłości* – tłum. Antoni Szwed.
68. S. Kierkegaard, *Modlitwy. Nowa interpretacja jego życia i myśli*, opr. P. D. LeFevre – tłum. Jacek A. Prokopski.
69. S. Kierkegaard, *Nienaukowe zamykające post scriptum* – tłum. Karol Toeplitz.
70. S. Kierkegaard, *O chrześcijaństwie* – tłum. Antoni Szwed.
71. S. Kierkegaard, *Okruchy filozoficzne. Chwila* – wydanie II, tłum. Karol Toeplitz.
72. S. Kierkegaard, *Pisma późne* – tłum. Karol Toeplitz.
73. S. Kierkegaard, *Pojęcie lęku* – tłum. Antoni Szwed.
74. S. Kierkegaard, *Recenzja literacka* – tłum. Mikołaj Domaradzki.
75. S. Kierkegaard, *Wprawki do chrześcijaństwa* – tłum. Antoni Szwed.
76. Św. Jan Klimak, *Drabina raju* – tłum. Waldemar Polanowski i Ewa Osek.
77. W. Korab-Karpowicz, *Tractatus Politico-Philosophicus*.
78. W. Korab-Karpowicz, *Traktat polityczno-filozoficzny*.
79. *Korespondencja Izydory Dąbskiej z Romanem Witoldem Ingardenem* – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak.
80. *Korespondencja Romana Witolda Ingardena. Z dziejów Studia Philosophica. Commentarii Societatis Philosophicae Polonorum* – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak.
81. *Korespondencja Romana Witolda Ingardena z Kazimierzem Twardowskim* – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura.
82. *Korespondencja Romana Witolda Ingardena z Władysławem Tatarkiewiczem* – red. Radosław Kuliniak, Mariusz Pandura.
83. *Korespondencja Wincentego Lutosławskiego z Kazimierzem Twardowskim* – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak.
84. *Korespondencja Władysława Weryhy z Kazimierzem Twardowskim* – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak.
85. Ksenofont, *Sympozjon i inne pisma* – tłum. Artur Rapaport.

86. G. Le Bon, *Psychologia tłumu* – tłum. Bolesław Kaprocki.
87. G. W. Leibniz, *Nowe rozważania dotyczące rozumu ludzkiego* – tłum. Izydora Dąmbska.
88. N. Machiavelli, *Książę* – tłum. Czesław Nanke.
89. N. de Malebranche, *Dialogi o metafizyce i religii. Dialogi o śmierci* – tłum. Piotr Rak.
90. N. de Malebranche, *Traktat o moralności* – tłum. Piotr Rak.
91. Marcin Polak, *Kronika papieży i cesarzy* – tłum. Agnieszka Fabiańska i Jacek Soszyński.
92. Marsyliusz z Padwy, *Obrońca pokoju* – tłum. Władysław Seńko.
93. Monteskiusz, *O duchu praw* – tłum. Tadeusz Boy-Żeleński.
94. Nagardżuna, *Filozofia pustki i współzależnego wylaniania* – tłum. Artur Przybysławski.
95. J. H. Newman, *Kazania* – tłum. Klara Nawratilowa.
96. F. Nietzsche, *Tako rzecze Zaratustra* – tłum. Waclaw Berent.
97. W. Ockham, *Dialog* – tłum. Jacek Surzyn.
98. B. Pascal, *Myśli* – tłum. Tadeusz Boy-Żeleński.
99. Platon, *Dialogi*, t. I – tłum. Władysław Witwicki.
100. Platon, *Dialogi*, t. II – tłum. Władysław Witwicki.
101. Platon, *Eutyfron, Obrona Sokratesa, Kriton* – tłum. Władysław Witwicki.
102. Platon, *Fajdros* – tłum. Władysław Witwicki.
103. Platon, *Fedon* – tłum. Władysław Witwicki.
104. Platon, *Fileb* – tłum. Władysław Witwicki.
105. Platon, *Gorgiasz, Menon* – tłum. Władysław Witwicki.
106. Platon, *Hippiasz mniejszy, Hippiasz większy, Eutydem* – tłum. Władysław Witwicki.
107. Platon, *Ion, Charmides, Lizys* – tłum. Władysław Witwicki.
108. Platon, *Laches, Protagoras* – tłum. Władysław Witwicki.
109. Platon, *Państwo* – tłum. Władysław Witwicki.
110. Platon, *Państwo, Prawa* – tłum. Władysław Witwicki.
111. Platon, *Parmenides, Teajtet* – tłum. Władysław Witwicki.
112. Platon, *Prawa* – tłum. Dorota Zygmuntowicz.
113. Platon, *Sofista, Polityk* – tłum. Władysław Witwicki.
114. Platon, *Timaios, Kritias* – tłum. Władysław Witwicki.
115. Platon, *Uczta* – tłum. Władysław Witwicki.
116. K. Rahner, *Słuchacz Słowa* – tłum. Robert Samek.
117. P. Ricoeur, *Refleksja dokonana. Autobiografia intelektualna* – tłum. Patrycja Bobowska-Nastarzewska.
118. F. de La Rochefoucauld, *Maksymy i rozważania moralne* – tłum. Tadeusz Boy-Żeleński.
119. J. J. Rousseau, *Umowa społeczna* – tłum. Antoni Peretiatkowicz.
120. P. Roussetot, *Oczy wiary* – tłum. Piotr Rak.

121. Idzi Rzymianin, *Twierdzenia o istnieniu i istocie* – tłum. Jacek Surzyn.
122. G. Savonarola, *Medytacje więzienne* – tłum. Włodzimierz Olszaniec.
123. F. Schiller, *Kallias, czyli o pięknie* – tłum. Magdalena Abraham, Kinga Kaśkiewicz, Tomasz Kupś, Rafał Michalski.
124. A. Schopenhauer, *Czworaki korzeń zasady racji dostatecznej* – tłum. Józef Marzęcki.
125. A. Schopenhauer, *W poszukiwaniu mądrości życia*, t. II – tłum. Jan Garewicz.
126. Sekstus Empiryk, *Przeciw fizykom, Przeciw etykom* – tłum. Zbigniew Nerczuk.
127. Sekstus Empiryk, *Przeciw uczonym* – tłum. Zbigniew Nerczuk.
128. W. Sołowjow, *Sens miłości* – tłum. Henryk Paprocki.
129. B. Spinoza, *Traktaty* – tłum. Ignacy Halpern-Myślicki.
130. L. Szestow, *Kierkegaard i filozofia egzystencjalna* – tłum. Jacek A. Prokopski.
131. L. Szestow, *Początki i końce. Zbiór artykułów* – tłum. Jacek Chmielewski.
132. L. Szestow, *Potestas clavium (Władza kluczy)* – tłum. Jacek Chmielewski.
133. L. Szestow, *Spekulacja i Objawienie* – tłum. Jacek Chmielewski.
134. W. Tatarkiewicz, *Dzienniki*, t. I.
135. W. Tatarkiewicz, *Dzienniki*, t. II.
136. W. Tatarkiewicz, *Dzienniki*, t. III.
137. W. Tatarkiewicz, *Szkoła marburska i jej idealizm*.
138. W. Tatarkiewicz, *Wykłady, bruliony i notatki z estetyki*, t. I.
139. P. Tillich, *Era protestancka* – tłum. Jacek A. Prokopski i Nadia Łomanowa-Barańska.
140. P. Tillich, *Teologia kultury* – tłum. Jacek A. Prokopski i Nadia Łomanowa-Barańska.
141. P. Tillich, *Teologia systematyczna*, t. I – tłum. Józef Marzęcki.
142. P. Tillich, *Teologia systematyczna*, t. II – tłum. Józef Marzęcki.
143. P. Tillich, *Teologia systematyczna*, t. III – tłum. Józef Marzęcki.
144. Św. Tomasz z Akwinu, *Dzieła wybrane* – tłum. o. Jacek Salij OP, o. Kalikst Suszyło OP, ks. Marek Starowieyski, o. Wojciech Giertych OP.
145. Św. Tomasz z Akwinu, *Komentarz do Ewangelii Jana* – tłum. o. Tadeusz Bartoś OP.
146. Św. Tomasz z Akwinu, *Kwestia dyskutowana o stworzeniach duchowych* – tłum. Adam Roslan.
147. Św. Tomasz z Akwinu, *Kwestie dyskutowane o prawdzie*, t. I–II – tłum. Adam Aduszkiewicz, Leszek Kuczyński, Jacek Ruszczyński.
148. Św. Tomasz, *Traktat o cnotach* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
149. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o człowieku* – tłum. Stefan Świeżawski.
150. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o ludzkim działaniu* – tłum. Włodzimierz Galewicz.

151. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o miłości* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
152. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o prawie* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
153. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o roztropności* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
154. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o sprawiedliwości* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
155. Św. Tomasz z Akwinu, *Traktat o szczęściu* – tłum. Włodzimierz Galewicz.
156. A. Toynbee, *O stosunku historyka do religii* – tłum. Józef Marzęcki.
157. K. Twardowski, *Lwowskie wykłady akademickie*, t. I (*Wykłady o idei Uniwersytetu*) – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak.
158. K. Twardowski, *Lwowskie wykłady akademickie*, t. II (*Wykłady z filozofii nowożytnej*) – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak.
159. K. Twardowski, *Lwowskie wykłady akademickie*, t. II, cz. II (*Wykłady z filozofii średniowiecznej i odrodzeniowej*) – red. Radosław Kuliniak, Dorota Leszczyna, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak.
160. M. de Unamuno, *Agonia chrystianizmu* – tłum. Piotr Rak.
161. M. de Unamuno, *Chrystus Velázquez* – tłum. Bożena Bojanowicz i Piotr Rak.
162. M. de Unamuno, *Dziennik intymny* – tłum. Piotr Rak.
163. A. N. Whitehead, *Proces i rzeczywistość. Esej kosmologiczny* – tłum. Piotr Staroń.
164. Władysław Tatarkiewicz (1886–1980). *Pamięć i wspomnienie* – red. Radosław Kuliniak, Mariusz Pandura, Łukasz Ratajczak, Jan Jakub Tatarkiewicz.